

Jonas Jonasson

De profeet en de idioot

Vertaald uit het Zweeds door Angélique de Kroon

SIGNATUUR

2022

1

Zomer 2011

Johan was aardig. Behulpzaam. En onevenredig begaafd.

Er waren zoveel dingen die hij niet begreep. Bijvoorbeeld dat hij helemaal niet de beste grote broer van de hele wereld had.

Ze scheelden maar twee jaar, maar Johan keek naar Fredrik op zoals een zoon naar zijn vader. De vader die geen van beiden had.

Of die hadden ze eigenlijk wel. Een die ervandoor was gegaan voordat Johan zelfs maar geboren was. En die door de jaren heen af en toe opdook. De laatste keer op hun moeders begrafenis. Tijdens de koffietafel schonk hij zijn zoons een twaalfenhalvekamerappartement aan de mooiste straat van Stockholm. Zei tegen Fredrik dat hij trots op hem was, en tegen Johan dat op een dag alles misschien wel goed zou komen.

Daarop vertrok hij.

De broers leken sprekend op elkaar, maar waren totaal verschillend qua persoonlijkheid. De grote broer trad in de voetsporen van zijn afwezige vader, was al op weg om diplomaat te worden, en had als doel ambassadeur te worden. Kleine broer mislukte als postbode.

Terwijl de een het goed deed in het diplomatenklasje van het ministerie van Buitenlandse Zaken, zorgde de ander ervoor dat het twaalfenhalvekamerappartement in redelijke staat werd gehouden, terwijl hij niet geschikt was voor veel anders.

's Avonds streek Fredrik neer in de relaxfauteuil in de bibliotheek met belangrijke papieren, vroeg Johan hem een whisky te brengen, ging na hoeveel trek hij had en bepaalde hoe laat het eten moest worden geserveerd.

‘Kwart over zeven,’ kon hij tegen zijn broer zeggen. ‘En daarmee bedoel ik ook kwart over zeven. Ga nu maar, en laat me verder met rust.’

Johan voelde zich nodig. En er trots op om van nut te kunnen zijn. Hij was over het geheel genomen tevreden. Zo ingewikkeld als het soms kon zijn om te denken, zo opwindend was het om te proeven en te ruiken.

Fredrik was zelden tevreden met het resultaat, eigenlijk nooit. Maar waarom zou hij ook? Johan kon immers niets. En zijn grote broer was goed in opbouwende kritiek.

‘Niet zoveel oregano in de saus, idioot!’

En hij nam het heel nauw met de etiquette.

‘Nooit een pinot noir in een bordeauxglas serveren. Hoe vaak moet ik dat nog zeggen?’

Eén keer was genoeg. De keuken was Johans belangrijkste werkplek al sinds zijn twaalfde, toen hun moeder te ziek werd om uit bed te komen. Zes jaar later stierf ze aan iets in het Latijn wat Johan nooit kon onthouden.

Fredrik op zijn wenken bedienen begon als een spel. En hetzelfde spel ging door tot lang nadat ze volwassen waren geworden.

Fredrik noemde het ‘heer en dienaar’. Een van hen was heer, de ander dienaar. Als de bediende er niet in slaagde te gehoorzamen of ‘ja, mijn heer’ of ‘nee, mijn heer’ vergat te zeggen, wisselden ze van plaats en ging het spel verder.

Fredrik was overal de beste in, behalve hierin. Hij vergiste zich elke keer, kon bijna nooit degene zijn die de ander diende. Toen de dag naderde waarop hij naar het buitenland zou vertrekken en alles op zijn kop stond, was Johan – op enkele korte intermezzo’s na – al vijftien jaar op rij bediende.

‘Je bent simpelweg te slim voor mij,’ zei Fredrik. ‘Ga nu mijn twee koffers uit de berging halen. Daarna kun je de overhemden strijken en mijn spullen pakken. Maar vergeet de ossenhaas in de oven niet. We hadden gorgonzola afgesproken, hè? Ik begin honger te krijgen.’

‘Ja, mijn heer. Ja, mijn heer. Nee, mijn heer. En ja, mijn heer.’

Overigens, de ossenhaas vergeten? Dat gebeurde nooit. Het kwam heel nauw met de temperatuur. Braden op 110 graden, eruit bij 50 graden kerntemperatuur en op een schaal laten rusten tot 54,5 graden. Dit gaf hem dan nog elf minuten om de tafel te dekken.

Wat er te gebeuren stond, was Fredriks eerste buitenlandse opdracht als diplomaat. Grote broer had veel om over na te denken voor zijn verhuizing. Met een knoop in zijn maag bereidde Johan zich erop voor om alleen achter te blijven in het chique appartement aan de Strandvägen, maar Fredriks hart was daar kennelijk te groot voor. Hij verkocht het twaalfenhalvekamerappartement en schafte voor het geld een camper aan voor zijn broertje. Met extra ruime keuken! Johan kreeg ook een pinpas, met de code 1-2-3-5. Fredrik had die zelf gekozen 'zodat zelfs jij die niet kunt vergeten. De bank ging niet akkoord met 1-2-3-4'.

'Een, twee, drie, vier,' herhaalde Johan.

'Een, twee, drie, vijf, idioot,' zei Fredrik.

Hij had vijftigduizend kronen op de rekening gezet en zei dat Johan vanaf die dag op eigen benen moest staan.

'Ja, mijn heer,' zei Johan, nerveus voor het onbekende, maar dankbaar voor de hulp die hem werd geboden.

Alsof het allemaal nog niet genoeg was, had Fredrik ook de verkoop verzorgd van alle meubels die sinds mensenheugenis in het bezit waren geweest van de familie van vader Löwenhult. Dit waren een vleugel, acht Perzische tapijten, evenveel schilderijen uit de renaissance, porselein, dressoirs, kroonluchters, kasten en spiegels. Het veilingbedrijf zei dat alles 'volstrekt uitzonderlijk' was. Johan hoorde dit, maar had moeite met moeilijke woorden. Fredrik legde uit dat ze dachten dat de opbrengst de kosten van zijn vlucht naar Rome wel zouden dekken.

Daarmee was bijna alles rond. Restte grote broer nog om instructies te geven over de camper. Johan zou elektriciteit nodig hebben om de accu op te laden, anders kon hij niet koken. Er bevonden zich standplaatsen her en der rond Stockholm. Fredrik had er een gereserveerd in Fisksätra. Die was stinkduur, zoals Fredrik het uitdrukte. Als dank voor de hulp verlangde hij naar

het vliegveld te worden gereden. Ze waren nog niet ver gekomen of de toekomstige diplomaat besloot dat hij maar het best zelf kon rijden. Johan had toen twee minuten de tijd gehad om zich bekend te maken met de camper. Kleine broer vond het best om van plaats te wisselen. Het besturen van een voertuig was net zo ingewikkeld als de meeste andere dingen.

Eenmaal voor de vertrekhal voor internationale vluchten zei Fredrik eerst iets kortst wat Johan niet begreep, daarna succes en tabee, pakte zijn twee koffers en verdween.

Hij die wist dat hij waardeloos was, stond er voor het eerst in zijn leven helemaal alleen voor. Hij besloot om te beginnen helemaal naar Fisksätra te rijden, om een beetje te leren hoe de camper werkte. Die veranderde automatisch van versnelling, dat was mooi. En er waren maar twee pedalen om rekening mee te houden, en niet drie. Het zou waarschijnlijk wel lukken als hij tijdens het rijden niet aan andere dingen dacht. En hij dacht niet dat hij dat zou hoeven.

Maar juist daardoor wisselde hij op de snelweg richting Stockholm niet van rijstrook, nam een afslag die hij voorbij had moeten rijden – en ontdekte dat hij per ongeluk bij een winkelcentrum terecht was gekomen.

‘Geweldig!’

Daardoor was de keuken van de camper volledig gevuld toen Johan, na veel gedoe, uiteindelijk de weg naar de standplaats ten zuidoosten van de stad vond.

‘Stinkduur,’ had Fredrik die genoemd. Dat was vast waar, maar de gedachte kwam bij Johan op dat het er goedkoop uitzag. Zo groot als een voetbalveld, ongeveer. Meer modder dan gras. Heren der elektriciteitspalen. Een bord dat informeerde over alles wat verboden was. Johan had geen tijd om het te lezen, nu ging het erom zich te concentreren op het juist parkeren.

Het terrein was leeg, afgezien van een enkele caravan recht voor hem, een eindje verderop, bij een helling. Johan dacht dat de meeste mensen waarschijnlijk liever op pad waren zo midden in de zomer.

Maar dat had hij niet moeten denken. Hij had immers het gaspedaal al om aan te denken. En het pedaal ernaast. En het stuur. Hij zou moeten bijdraaien zodat hij niet verder richting de caravan reed. En remmen.

Maar bijna alles was immers moeilijk. En een ongeluk zit in een klein hoekje, of hoe dat ook heette.

De eenzame caravan stond toevallig precies waar hij niet moest staan. En hij kwam dichterbij, ook al stond hij stil. Johan begreep dat dit kwam doordat hij zelf vooruit bleef gaan.

Gaspedaal en rempedaal zagen er hetzelfde uit. Het gas zat rechts, de rem links. Maar wat was nu ook alweer rechts? Of links?

Nadat hij het helemaal alleen had gered vanaf het vliegveld, verscheidene kilometers daarvandaan, was het enige wat Johan wist dat er haast bij was.

Hij moest remmen! Hij gokte verkeerd.

De camper schoot naar voren.

Hij gokte opnieuw. Juist, deze keer.

Daarom werd het geen grote botsing. Oké, de camper had de achterkant van de enige caravan op het hele veld geraakt. Maar het was maar een klein duwtje. En Johan had de wagen zelf tot stilstand weten te brengen.

De caravan kwam echter in beweging. En begon vaart te krijgen, de helling af. Een meter. Twee. Vijf. Misschien tien, voordat er een eenzame boom in de weg stond.

‘Da’s niet best,’ zei Johan.

Je kon wel stellen dat dat zo was.

2

Vrijdag 26 augustus 2011 Nog twaalf dagen

De doemprofeet bevestigde een haak aan het plafond. Ze was somber gestemd en had een touw strak om haar nek gebonden.

Alleen de laatste stap restte nog: het krukje wegtrappen. Niemand luisterde immers naar haar en er waren nog maar twaalf dagen over tot aan het einde van de wereld. Het maakte niet uit of ze die tijd nog wel of niet had.

Ze had het steeds weer opnieuw uitgerekend. En nog eens. Ze voorzag in haar levensonderhoud als lerares op een middelbare school, maar alleen om boodschappen en de huur te kunnen betalen terwijl ze daarnaast onderzoek deed in de astrofysica. De leerlingen die bij de baan zaten inbegrepen, waren een noodzakelijk kwaad. Toen de berekening van de dag des oordeels duidelijk was, deed ze een beroep op de Koninklijke Zweedse Academie voor de Wetenschappen. Ze had negen jaar aan de vierenzestig stappen lange vergelijking gewerkt en wilde haar berekeningen bevestigd zien. Niet omdat dat nodig was, laat staan dat het de uitkomst zou beïnvloeden. Maar ze zocht erkenning.

De academie had niet op haar e-mail gereageerd. Of fysieke brieven. Toen ze belde, werd ze zo vaak doorverbonden dat ze uiteindelijk terugbelandde waar ze begonnen was. Toen restte haar nog om onaangekondigd het pand binnen te stappen en een gesprek aan te vragen met de voorzitter van de academie. Of de secretaris. Of met wie dan ook, behalve met de portier. Vervolgens belde iemand de politie, die geen tijd had om te komen. De portier nam het heft in eigen hand en leidde haar naar buiten, de

lange trap af waar waarschijnlijk zo'n twintig studenten van de universiteit rondhingen. Sommigen van hen keken verschrikt toen de bewaker langsliep met de arm van de indringer in een stevige greep. Anderen waren verbaasd. Wat ze zich het meest herinnerde, waren de licht toegeeflijke glimlachjes. Van de studenten die met elkaar gemeen hadden dat ze spoedig zouden sterven.

Iederéén zou immers sterven! Zonder dat ook maar een enkele levende ziel te weten kon komen wat zij wist.

Dus wat had alles nog voor zin? Trouwens, wat had alles überhaupt voor zin?

De profeet berekende het aantal dagen dat ze geleefd had. Tot dan toe elfduizend tweeënvijftig. Elk daarvan had, voor zover ze zich kon herinneren, alleen maar uit ellende bestaan. Niemand had haar ooit begrepen. Niemand had van haar gehouden. Had ze zelf wel van iemand gehouden? Meer dan van Malte Magnusson op de middelbare school? De jongen met die mooie glimlach en zachtaardige manier van doen.

Een mooie glimlach. Dat was in wezen wat hij haar gegeven had. En een vaag gevoel dat hij misschien meer had gewild, maar niet durfde.

Niet bepaald een liefdesverhaal.

Zo waren er zes jaar voorbijgegaan. Met nog eens negen van de berekening zoals die nu voltooid was. De uitkomst was onweerlegbaar. De profeet kon tot op de minuut vertellen wanneer de atmosfeer zou instorten. Ze had niet eens ontslag genomen. Kwam gewoon niet meer opdagen, en wist zeker dat de studenten het eigenlijk ook wel best vonden.

Ze betaalde haar huur niet meer. Niet omdat ze geld moest besparen; wat moest ze daarmee als alles zou bevroren? Het had gewoon geen zin.

Maar ze werd eerder uit huis gezet dan ze had berekend en het was best koud om dakloos te zijn, vooral 's nachts. Ze had de caravan in een advertentie gevonden en op de pof gekocht. Hij moest de inspectie nog door voordat hij in gebruik kon worden genomen.

Inspectie? dacht ze. In het licht van het grote geheel werd elk detail zo futiel.

Het besluit begon zich te vormen. Nog twintig dagen te gaan. Een ellendige dag. Nog negentien dagen te gaan. Weer een ellendige dag. Nog achttien dagen...

Waarom zou ze het resterende leven nog wat meer van hetzelfde geven? Als ze in plaats daarvan een einde aan zichzelf zou maken, was ze dan niet toch nog een winnaar, in het klein? Had ze het universum dan niet op de een of andere manier een loer gedraaid in het laatste stuk rottigheid?

Die gedachte bleef hangen en gaf haar gemoedsrust. Ze kocht een haak, een touw en een krukje. En was nog maar een paar seconden verwijderd van het betreden van de eeuwigheid, twaalf dagen eerder dan alle anderen.

Toen alles plotseling begon te schudden.

Een eerste, vreselijke gedachte ging door haar hoofd. Had ze twaalf dagen te veel gerekend? Dat kon toch niet?

De haak kwam los van het plafond en gleed onder het aanrecht. De caravan begon te rollen.

Nee, dit was iets anders.

De profeet verloor haar evenwicht, viel van het beoogde zelfmoordkrukje en landde zachtjes op haar eigen bank.

De reis ging nog een paar seconden door, totdat het geheel tegen een boom tot stilstand kwam.

Ze kwam overeind en strompelde met het touw nog om haar nek de caravan uit, die op halfzeven hing.

Waar tot voor kort de caravan nog had gestaan, stond in plaats daarvan een man van haar eigen leeftijd, met achter hem een camper.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg ze. ‘Kan een mens zich niet in alle rust verhangen?’

Johan verontschuldigde zich. Het was totaal niet zijn bedoeling geweest om tot last te zijn. Het was gewoon zo moeilijk om het gas en de rem uit elkaar te houden. De pedalen zaten vlak naast elkaar, zagen er hetzelfde uit en hadden dezelfde kleur.

‘Dezelfde kleur?’ zei de vrouw bij de caravan.

Ze had er nooit over nagedacht dat een gaspedaal een kleur had. ‘Je verhangen?’ vroeg Johan toen tot hem doorgedrongen was wat hij haar zojuist had horen zeggen.

De profeet zei dat dat iemand die niet kon autorijden niets aanging.

‘Je kunt de caravan met de camper omhoogtrekken zodat ik verder kan gaan. We hebben een touw nodig.’

Johan wees onzeker naar dat wat om haar nek hing.

‘Een langer touw, idioot.’

De man die niet kon autorijden, was eraan gewend om te worden genoemd zoals hij zojuist werd genoemd. Hij werd zolang hij zich kon herinneren al de ‘de idioot’ genoemd. Misschien was zijn geliefde grote broer de eerste geweest die dat deed. Of het was op de basisschool begonnen. Of beide. Fredrik had twee klassen voorgelopen. Vanuit die positie had hij als het ware de weg geplaveid, iedereen verteld over de beperkingen van zijn broertje. Zoals bij het vinden van het juiste klaslokaal. En het klokkijken.

Zoals bij alles, liep het ook mis toen Johan de caravan van de naar de dood verlangende vrouw naar de vlakke grond probeerde te trekken. De sleepkabel was aan beide onderkomens bevestigd, maar als je nu eenmaal moeite hebt om gas en rem van elkaar te onderscheiden, kan het gaan zoals het ging.

De vrouw stond erbij en probeerde het hele gebeuren in goede banen te leiden.

‘Voorzichtig nu. Geef gas. Nee, wacht. Langzamer. Rustig naar voren.’

Er kwamen te veel instructies op een te klein oppervlak. Johan trapte hard op welk van de pedalen het nu ook was. En nog wat harder op het andere, ter compensatie.

De lijn raakte los. De caravan was halverwege de helling, maar ging nu weer verder naar beneden. Deze keer zonder gehinderd te worden door de arme boom. De reis eindigde pas na nog eens tachtig meter, richting een rotsplateau dat, in tegenstelling tot de omgeving, vijftienduizend jaar eerder had geweigerd mee te geven onder kilometers dik ijs. Daar was het in de loop van de mil-

lennia van weinig nut geweest. Tot dan toe, toen het een caravan die toch al gammel was in spaanders veranderde.

‘Oei,’ zei Johan.

Wat viel er nog meer te zeggen?

De profeet keek haar laatste onderkomen na, of de restanten daarvan. En keek toen naar de dader.

‘Dat was mijn huis!’

Johan zag toch het voordeel in van wat er gebeurd was.

‘Waarin je van plan was je te verhangen.’

‘Daar gaat het niet om. Ik doe wat ik wil in mijn eigen huis.’

De niet zo getalenteerde man keek de helling af. Wat tot voor kort nog een caravan was, deed nu meer denken aan een hoop afval.

‘Zal ik helpen opruimen?’

Hij dacht dat hij dat wel zou kunnen.

‘Zie je niet hoe het eruitziet? Mijn caravan heeft geen schoonmaakhulp nodig, maar een schroothandelaar. Of een begrafenisondernemer!’

Dat laatste deed haar weer denken aan wat ze van plan was geweest.

‘Heb je een haak in je camper die ik mag lenen?’

Johan was de beroerdste niet.

‘Ja, dat is waarschijnlijk wel het minste wat ik kan d...’ Daar viel de helft van het kwartje.

‘Wat ben je daarmee van plan?’

‘Wat denk je?’

De andere helft van het kwartje volgde.

‘Nu ik er zo over nadenk, herinner ik me dat al mijn haken op zijn. Kan ik je in plaats daarvan niet iets te drinken aanbieden?’

De profeet gaf het op.

‘Tets sterks in dat geval.’

‘Een Domaine Billaud-Simon Chablis Tête d’Or? Een goed jaar.’

‘Tets sterks, zei ik.’

Net zo langzaam als Johan in denken kon zijn, zo snel kon hij in actie komen. Voordat de onbekende vrouw tijd had om terug te

keren naar haar somberste zelf, had hij al twee campingstoelen, een klaptafel met een rood-wit geblokt tafelkleed, twee glazen en een fles Highland Park klaargezet. Plus een schaal met dadels gevuld met geitenkaas in krokant spek met daarop geroosterde zoute amandelen, die hij in elkaar had geflanst voor Fredrik voor onderweg, waarop zijn grote broer zijn neus had opgehaald en ervoor had bedankt.

‘De whisky is even oud als ik,’ zei Johan, en hij schonk deze in voor zijn suïcidale gast.

‘Nu is die klaar met rijpen,’ zei de vrouw, en ze leegde het glas voordat Johan voor zichzelf had kunnen inschenken.

‘Oeps,’ zei hij.

‘Je hebt wel een interessante woordenschat.’

‘O ja?’

Hij was niet beter in ironie dan in autorijden.

De profeet nam de fles over en schonk zichzelf meer in. Deze keer deed ze het wat rustiger aan. Dronk met kleine teugjes en zei niets. Ging daarmee door terwijl ze nog een slokje nam. Stak haar hand uit naar de dadels. Leek heel even tevreden, of in elk geval niet ongelukkig. Johan begreep niet waarom ze zichzelf van het leven wilde beroven. Uit beleefdheid had hij al twee flinke slokken Highland Park genomen en hij was niet onaangedaan door het effect. Misschien dat hij het daarom wel durfde te vragen.

De vrouw liep een heel glas voor. Misschien nam ze daarom wel de moeite om te antwoorden. Of ze had er gewoon behoefte aan om het voor zichzelf duidelijk te hebben.

Wat de reden ook was, ze zat in de campingstoel op het modderige veldje iets buiten Stockholm en begon te praten. Eerst een klein beetje. Toen nog wat meer. Ze vertelde dat ze zich altijd al anders had gevoeld.

‘Dom?’ vroeg Johan.

Misschien had hij wel zijn soulmate gevonden.

‘Nee.’

Ze had het altijd goed gedaan op school, maar had geen vrienden gehad. Was overgeleverd geweest aan haar eigen gedachten.

Johan bedacht zich dat hij ook geen vrienden had, maar dat hij daar niet eerder over na had gedacht. Hij bracht het grootste deel van zijn tijd door met zijn broer en Fredrik dacht als het ware voor hen beiden.

De vrouw ging door.

Tijdens de middelbareschooltijd was ze de dingen steeds duidelijker gaan zien. Ze was echt niet als alle anderen. Terwijl Victoria, Malin en Maria van kind in tiener waren veranderd met mascara, de laatste mode, gebietste sigaretten en rode wijn gemixt met Coca-Cola, bleef zij achter in haar gebreide vest. Misschien was dat het geweest, of misschien kwam het door de wet van de natuur die ervoor had gezorgd dat zij niet in hetzelfde tempo rondingen kreeg als haar vriendinnen. Of misschien hadden ze vals gespeeld.

Die gedachte was in haar opgekomen, maar het kon haar niet schelen. Het universum dat de mens kon waarnemen, was driennegentig miljard lichtjaren groot in diameter, met een oneindig aantal miljarden lichtjaren daarbuiten. Vanuit dat perspectief vond ze weinig reden om enige betekenis toe te kennen aan twee voldoende gevulde zakjes rijst in een beha die eigenlijk niet nodig was.

‘Rijst?’ zei Johan, die zich afvroeg welke soort.

De belangrijkste contacten van de vrouw op de middelbare school waren haar natuurkundeboek, wiskundeboek en pockets over ‘liefde in het ziekenhuis’ geweest. Ze zou de voorkeur hebben gegeven aan ‘liefde in het natuurkundelaboratorium’, maar zulke boeken had ze niet kunnen vinden.

‘Ik keek vooral films,’ zei Johan.

Tijdens de pauzes kwam het erop neer dat ze in haar vestje Victoria’s en Malin’s huiswerk zat te maken. En scheldwoorden ontving als dank.

‘Ben je nog niet klaar, sukkel?’

De toekomstige profeet verontschuldigde zich ervoor dat ze de tijd had genomen en niet zeker was van het antwoord op vraag twaalf.

‘Maar de eerste elf moeten wel kloppen.’

Victoria griste het huiswerk uit haar handen.

‘Lelijk en traag. Waarom besta je eigenlijk?’

Dit was een existentiële vraag die veel dieper ging dan wat de jonge Victoria überhaupt kon bevatten. Maar hij trof de toekomstige profeet in haar ziel. Zonder anders dan recht vooruit te durven kijken, naar de rij leerlingenkluisjes, vroeg ze zich af: ‘Ja, waarom bestaan we? En wie zijn wij eigenlijk? Heel kleine energieën in het heelal.’

Dit was meer dan Victoria en Malin aankonden. Of Maria. Of een van de anderen.

‘Kom, Vicky, dan delen we even een sigaret voor we naar Engels moeten. Die sukkel werkt me op de zenuwen.’

Johan begreep dat het belangrijk was om voldoende Highland Park bij te vullen in het glas van de vrouw om het verhaal op gang te houden. Hij vroeg zich ook af wat haar naam was. Daar zou hij gaandeweg nog wel achter komen.

‘Wil je nog een dadel? Of gewoon een schaalpje *dry roasted* pin-das?’

De vrouw antwoordde niet. Ze nam een iets grotere slok whisky dan ze van plan was geweest en ging verder. Het was echt iets wat er gewoon uit moest.

Iedereen had immers dromen. Zelfs mensen die zelden iets anders droegen dan een vest, een beugel hadden, maar geen rondingen, en geen sociale vaardigheden. De droom die de vrouw had heette Malte. Hij was knap, absoluut, maar bovenal had hij een zacht karakter. Op een keer had hij haar wiskundeboek opgepakt toen ze het had laten vallen, en het overhandigd met een ‘Alsjeblieft’. Toen had hij haar schouder aangeraakt en haar in de ogen gekeken. En die glimlach!

Was dat een teken geweest dat er meer was? Zij, die misschien net het hof was gemaakt, had verschrikt weggekeken en toen ze weer durfde op te kijken was hij verdwenen.

Hij had haar schouder niet hoeven aanraken, maar had dat toch gedaan. Misschien was hij net zo verlegen als zij? Het waren nu de jaren negentig, meisjes mochten net zo goed als jongens iemand uitnodigen voor het schoolbal. Stel dat hij wel wilde,

maar niet durfde? Hij behoorde niet tot de populairsten van de klas omdat hij zijn huiswerk maakte, net als zij. Er was iets tussen hen. Meestal tijdens de lessen. Het gevoel dat ze de enige twee waren die aanwezig waren. Vier rijen met bankjes van elkaar verwijderd, maar toch.

De toekomstige profeet werd onrustig vanbinnen. Ze vocht een strijd uit tussen wie ze wilde zijn en wie ze was geworden. In haar wereld was dit het verschil tussen vrij rondzweven in het universum of zich onverbiddelijk in een zwart gat laten zuigen.

‘Ach, liefde,’ zei Johan, zonder te weten wat hij bedoelde.

Ze had een rood geleihart gekocht bij Bromans patisserie. Het had in een klein transparant doosje met een strik erop gezeten. Er zat ook een kaart bij met een gouden koordje. Daarop had ze geschreven: *Wil je met mij naar het bal?*

Het geheel stond vervolgens op de bovenste plank van haar kluisje erop te wachten dat de eigenaar de juiste gelegenheid zou vinden. En lef.

Toen gebeurde het dat Malte wat verderop in de gang met een paar van zijn vrienden rondhing. Hij stond wat afzijdig, alsof hij niet echt bij de groep paste. Keek hij soms even in haar richting terwijl zijn vrienden het niet merkten?

Wat zou er gebeuren als die zich in verschillende richtingen zouden verspreiden, en Malte een paar seconden achter zou blijven? En als zij dan snel genoeg was? Of hij, in het mooiste geval.

Ze was zo in beslag genomen door de gelegenheid die zich misschien zou kunnen voordoen dat ze Victoria niet van de andere kant had zien aankomen.

‘Ben je de jongens aan het bespieden? Zo, dus je kunt ook op iets anders geilen dan op je boeken?’

Victoria lachte smalend. En kreeg het hart in het oog! Pakte het uit haar kluisje. Opende de doos. Viste het eruit – en slokte het in twee happen op.

Geen misdaad tegen de menselijkheid die groter kon zijn.

De jongens verdwenen om de hoek. Malte bleef wat rondhangen. Keek hij weer in haar richting? Of was dat om Victoria? Zij met het geleihart in haar mond.

Hij liep weg. Het hart was er niet meer. Net zomin als de gelegenheid.

Johan wist niet zeker of de vreemdelinge meer brandstof nodig had. Ze leek zo neerslachtig. Stel dat ze weer om een haak zou vragen?

‘Wat gebeurde er toen?’ vroeg hij onzeker.

‘Schenk maar bij,’ zei de vrouw.

Wat er gebeurde was dat ze zich het zwarte gat in had laten zuigen. Ze was helemaal opgegaan in de natuurkunde, met een enkele onderbreking in de jaren die volgden: ze moest van vest veranderen toen de rondingen ontstonden.

Het doel was een professoraat, misschien de Academie van Wetenschappen, maar het was opgehouden bij leraar aan de middelbare school. Weliswaar in de natuurkunde.

Het werk zou nog draaglijk zijn geweest als er geen leerlingen bestonden. Die waren nog wel het ergste. Ze wilden niet luisteren en niet leren.

Johan was ook leerling geweest. Omdat hij wist dat hij niet kon leren, stopte hij met luisteren. Dat zou immers tijdverspilling zijn. In plaats daarvan stelde hij in zijn hoofd zijn speciale gerechten samen.

Om die reden had hij zichzelf niet gezien als een kwelgeest voor degene die les gaf, ook al was de klassenleraar er ooit in geslaagd hem hetzelfde te noemen als alle anderen deden. Dat was toen hij ‘fiets’ moest spellen op het whiteboard en het ‘b-r-o-m-m-e-r’ was geworden. Zijn idee erachter was dat die sneller ging dan de fiets, en functioneler was. Waarschijnlijk had hij de opdracht verkeerd begrepen, want de klassenleraar had verzucht: ‘Ga maar weer zitten, idioot.’

‘Nu weet ik het weer,’ zei Johan. ‘Ik was ook hópeloos. Best vaak ook.’

Petra ging te diep in zichzelf op om te luisteren of te reageren. In plaats daarvan ging ze verder.

Bijna tien jaar lang had ze al haar vrije tijd en een behoorlijk

deel van haar werktijd aan eigen onderzoek besteed. Het was begonnen als een eenvoudige hypothese, gevolgd door een hypothesetoets.

‘Nu gebruik je woorden waar ik me een beetje ongemakkelijk bij voel,’ zei Johan.

De profeet zei dat het erop neerkwam dat de atmosfeer op het punt stond in te storten.

‘Hóé heette dat?’

‘De atmosfeer. Die valt plat op de aarde neer en het wordt 273,15 graden onder nul. In één seconde.’

‘Waar?’

‘Overal.’

‘Ook binnenshuis?’

‘Hoe noemden ze je ook alweer?’

Johan probeerde zich voor te stellen hoeveel, of liever gezegd hoe weinig, 273,15 graden onder nul was.

‘En wanneer gebeurt dit?’

‘Aanstaande woensdag om twintig minuten over negen ’s avonds. Plus of min een paar minuten. Het is onduidelijk hoe de verhoudingen tussen luchtweerstand en densiteit in de laatste momenten zijn. Ik heb dat deel van het onderzoek laten vallen toen ik me realiseerde dat ik toch geen tijd zou hebben om de berekening af te maken voordat het te laat was.’

‘Luchtweerstand en densiteit,’ zei Johan peinzend.

‘Densiteit.’

3

Vrijdag 26 augustus 2011 Nog twaalf dagen

De duisternis viel over de standplaats, die verlaten was afgezien van een eenzame camper en de sporen van een caravan die zich niet langer bevond waar hij zich bevonden had. De fles dertig jaar oude whisky was bijna leeg. De met geitenkaas gevulde daddels in krokant spek waren op. Johan haalde twee dekens uit de camper, legde de ene over de schouders van zijn nieuwe vriendin (zo wilde hij het graag zien), en wikkelde zichzelf in de andere.

‘Nog twaalf dagen over, dus. Stel je toch eens voor dat ik hier zit met een echte doemprofeet.’

‘We zitten al gauw op de elf-en-nog-wat.’

Twee derde van de inhoud van de fles was door de gast genuttigd, maar het derde deel dat Johan binnen had gekregen was genoeg om hem filosofisch te maken.

‘Elf dagen of twaalf... Maar waarom zou je je daarvoor gaan verhangen? Zou het niet het tegenovergestelde moeten zijn?’

Hij strekte zijn armen uit in een bijna Jezus-achtig gebaar.

‘Is het nu niet de tijd om de wereld te omarmen? De korte tijd die je nog hebt.’

De profeet deelde Johans enthousiasme niet.

‘Je kunt omarmen wat je wilt. Voor mij worden het elf even elendige dagen als de elfduizend tweeënvijftig dagen ervoor. Vertel me wat het nut daarvan is, als je dat kunt!’

‘Wat is er elfduizend tweeënvijftig dagen geleden gebeurd?’

‘Toen werd ik geboren.’

‘Aha.’

De vrouw ging door: ‘Ik kan de gedachte gewoon niet verdra-

gen dat alles gaat eindigen voordat iets ook maar iets kan worden.’

‘Wat?’

‘Iets, zei ik.’

‘Zoals?’

‘Ik ben een middelbareschoolleraar! Of dat was ik, voordat ik opstapte. Niemand luistert als ik praat. Ik ben geen professor geworden. Het werd niets met de liefde. Ik heb niet eens “Ik hou van je” tegen iemand kunnen zeggen. Niet dat dat had geholpen.’

‘Je kunt het tegen mij zeggen als je wilt.’

‘Het moet het liefst wel ergens op gebaseerd zijn.’

Maar toen werd ze wat milder gestemd.

‘Ook al smaakte de whisky wel goed. En het borrelhapje. Hoe heb je dat voor elkaar gekregen? In een camper!’

‘Ik hou van koken. En van schoonmaken.’

Glimlachte ze nou een beetje terwijl ze het allerlaatste uit de fles schonk?

‘Heerlijk mengsel. Heb je ook een andere naam dan idioot?’

‘Die heb ik zeker!’

Nu glimlachte ze duidelijk.

‘Laat me de vraag herformuleren: wat is je naam?’

‘Mijn naam is Johan Valdemar Löwenhult. Met de nadruk op Johan.’

‘En jij?’

‘Ik heet Petra Rocklund. Met de nadruk op Petra.’

‘Leuk je te ontmoeten, Petra.’

Johan hief zijn lege glas naar zijn gast.

‘Zo ver wil ik nog niet gaan,’ zei ze.

Toen leunde de aangeschoten en oververmoeide doempfeet naar achteren en sloot haar ogen.

Was ze nu bezig in slaap te vallen? Johan werd ongerust, want wat moest hij dan doen? Hij kon Petra niet alleen in de campingstoel laten zitten. Dat zou zelfs met dubbele dekens veel te koud zijn. En hij kon toch geen vreemde en slapende vrouw zijn camper in tillen zonder haar toestemming?

‘Petra? Hallo?’

Diepe ademhaling.

‘Je kunt niet... Petra? Zal ik je leren hoe je mijn met geitenkaas gevulde dadels maakt?’

Het werkte niet.

‘Petra!’

Wat moest hij doen?

‘Petra, ik hóú van...’

Daar schrok ze van op. De liefde, of het gebrek eraan, leek haar te raken.

‘Van wie hou je?’ mompelde ze zonder haar ogen te openen.

‘Straathoeken.’

Haar oogleden gingen open.

‘Wie houdt er nou van strathoeken?’

Ze was terug! Nu was het van belang haar op gang te houden.

‘Houden van is misschien wat te veel gezegd, maar ik vind ze heel leuk. Dat is al sinds mijn tijd als postbode. Of daarvoor. Je staat daar op de hoek en kijkt in de ene richting, dan in de andere. Weet niet wat te kiezen. Haast als een levenskeuze elke keer. Het heeft iets moois, lastig uit te leggen.’

De gast leek niet bepaald blij om gewekt te zijn om het poëtische aan een kruispunt te bespreken.

‘Ik heb het over liefde tussen ménsen.’

Johan dacht weer na.

‘Dan zeg ik Fredrik, mijn broer. Hij heeft me alles geleerd wat ik weet.’

Petra wierp een blik op de camper.

‘Zoals autorijden?’

‘Dat niet per se. Dat was de rijschoolleraar. Die tegen het laatst behoorlijk onaangenaam werd. Ik ben niet alleen hopeloos, als ik erover nadenk, maar ook nogal ontechnisch. En jij? Wie is jouw grote liefde? Is dat Malte?’

Toen Petra werd herinnerd aan haar verhaal over de middelbare school, werd ze weer moe. En sloot opnieuw haar ogen.

‘Nee, nee, niet zo, Petra! Ik heb een prachtig logeerbed in mijn camper. Kom, je mag het gebruiken.’

Toen dat niet hielp, voegde hij eraan toe: ‘Misschien heb ik

daarbinnen zelfs nog wel een extra haak. Laten we gaan kijken.’

Nee maar! Ze deed haar ogen weer open. Kwam langzaam overeind. Liet zich door haar nieuwe kennis ondersteunen bij de luttele stappen naar de ingang van de camper. Haalde zowel de eerste als de tweede trede. En was binnen. Het laatste wat ze zei voordat ze met haar kleren aan in slaap viel, was: ‘Ik ben nu te moe om me te verhangen. Dat moet maar tot morgen wachten.’